

SPES/SCOPA

A. Motorische evaluatie

Klinisch onderzoek

1. **Rust tremor**

Beoordeel elke arm apart gedurende 20 seconden; handen rusten op de bovenbenen; als er in rust geen tremor te zien is, probeer de patiënt aandachtig te houden bv door hem/haar te laten terugtellen met de ogen dicht

0 = afwezig

1 = kleine amplitude (< 1 cm) die spontaan optreedt of alleen optreedt als de patiënt aandachtig wordt gehouden (elke amplitude)

2 = matige amplitude (1-4 cm) die spontaan optreedt

3 = grote amplitude (\geq 4 cm) die spontaan optreedt.

2. **Posturale tremor**

Bekijk dit terwijl de armen gestrekt zijn, geproniseerd en semigeproniseerd en terwijl de wijsvingers van beide handen elkaar bijna raken (ellebogen gebogen); onderzoek elke houding gedurende 20 seconden

0 = afwezig

1 = kleine amplitude (< 1 cm)

2 = matige amplitude (1-4 cm)

3 = grote amplitude (\geq 4 cm).

3. **Snel alternerende bewegingen van de handen**

Snel alternerende pronatie/supinatie bewegingen van de bovenste hand die iedere keer in de palm slaat van de horizontaal gehouden onderste hand gedurende 20 seconden; elke hand afzonderlijk

0 = normaal

1 = langzame uitvoering of lichte vertraging en/of vermindering van amplitude; mag af en toe een hapering hebben

2 = matige vertraging en/of vermindering van amplitude of aarzeling bij het beginnen van de beweging of veel haperingen tijdens de beweging

3 = kan de opdracht nauwelijks uitvoeren.

4. **Rigiditeit**

Beoordeel de passieve beweging van de elleboog en de pols over de gehele range, waarbij de patiënt ontspannen zit; negeer het tandradfenomeen, onderzoek elke arm apart

0 = afwezig

1 = lichte rigiditeit over de hele range, geen probleem om de eindposities te bereiken

2 = matige rigiditeit, enige problemen om de eindposities te bereiken

3 = ernstige rigiditeit, aanzienlijke problemen om de eindposities te bereiken.

5. **Opstaan vanuit een stoel**

De patiënt wordt geïnstrueerd om de armen voor de borst te kruisen; gebruik een stoel met een rechte leuning

0 = normaal

1 = langzaam; hoeft de armen niet te gebruiken om overeind te komen

2 = moet de armen gebruiken om overeind te komen (kan opstaan zonder hulp)

3 = niet instaat om op te staan (zonder hulp).

6. Posturele instabiliteit

Sta achter de patiënt en trek de patiënt naar achter terwijl hij/zij recht op staat met de ogen open en de voeten iets uit elkaar geplaatst; de patiënt is niet voorbereid

0 = normaal, mag 2 stappen nemen om te herstellen

1 = neemt 3 of meer stappen; herstelt zonder hulp

2 = patiënt zou vallen als hij/zij niet opgevangen werd

3 = spontane neiging om te vallen of niet instaat om zonder hulp te staan.

7. Gaan

Beoordeel het gangpatroon; gebruik een loophulp of bied hulp indien nodig

0 = normaal

1 = lichte vertraging en/of reductie van stap hoogte of lengte; schuifelt niet

2 = ernstige vertraging of schuifelt of heeft festinaties

3 = niet instaat te lopen.

8. Spraak

0 = normaal

1 = licht verlies van expressie, dictie en/of volume

2 = onduidelijke spraak; niet altijd verstaanbaar

3 = altijd of bijna altijd onverstaanbaar.

Historische informatie

9. Freezing tijdens 'on'

Freezing wordt gekenmerkt door een aarzeling bij het proberen te starten met lopen of vastplakken aan de grond tijdens het lopen

0 = afwezig

1 = alleen aarzeling bij het beginnen met lopen, af en toe aanwezig

2 = vaak aanwezig, kan freezing tijdens het lopen hebben.

3 = ernstige freezing tijdens het lopen.

10. Slikken

0 = normaal

1 = enige problemen of langzaam, verslikt zich niet, normaal voedsel

2 = verslikt zich af en toe; zacht voedsel kan nodig zijn

3 = verslikt zich vaak; zacht voedsel of een alternatieve methode van voedselinname kan nodig zijn.

B. Activiteiten van het Dagelijks Leven

11. Spraak

0 = normaal

1 = enige problemen; kan soms worden gevraagd zinnen te herhalen

2 = aanzienlijke problemen; wordt vaak gevraagd zinnen te herhalen

3 = het grootste deel van de tijd onverstaanbaar.

12. Eten (snijden, drinken inschenken etc)

0 = normaal

1 = enige problemen of langzaam; heeft geen hulp nodig

2 = aanzienlijke problemen; kan enige hulp nodig hebben

3 = heeft bijna volledige of volledige hulp nodig

13. **Aankleden**

0 = normaal

1 = enige problemen of langzaam; heeft geen hulp nodig

2 = aanzienlijke problemen; kan enige hulp nodig hebben (bv. met knoopjes of de arm in de mouw steken)

3 = heeft bijna volledige of volledige hulp nodig

14. **Hygiëne (wassen, haren kammen, scheren, tanden poetsen, naar het toilet gaan)**

0 = normaal

1 = enige problemen of langzaam; heeft geen hulp nodig

2 = aanzienlijke problemen; kan enige hulp nodig hebben

3 = heeft bijna volledige of volledige hulp nodig

15. **Van houding veranderen (omdraaien in bed, opstaan uit bed, opstaan uit een stoel, omdraaien tijdens het staan)**

0 = normaal

1 = enige problemen of langzaam; heeft bij geen enkele verandering van houding hulp nodig

2 = aanzienlijke problemen; kan hulp nodig hebben bij één of meerdere veranderingen van houding

3 = heeft bijna volledige of volledige hulp nodig bij één of meerdere veranderingen van houding.

16. **Lopen**

0 = normaal

1 = enige problemen of langzaam; heeft geen hulp of loophulpmiddel nodig

2 = aanzienlijke problemen; kan hulp of een loophulpmiddel nodig hebben

3 = niet in staat te lopen of loopt alleen met hulp en veel moeite.

17. **Handschrift**

0 = normaal

1 = enige problemen (bv langzaam, kleine letters); alle woorden leesbaar

2 = aanzienlijke problemen; niet alle woorden leesbaar; het kan nodig zijn blokletters te gebruiken

3 = merendeel van de woorden is onleesbaar.

C. Motorische Complicaties

18. Dyskinesieën (aanwezigheid)

- 0 = afwezig
- 1 = af en toe aanwezig
- 2 = een aanzienlijk deel van de tijd aanwezig
- 3 = meestal of altijd aanwezig .

19. Dyskinesieën (ernst)

- 0 = afwezig
- 1 = kleine amplitude
- 2 = matige amplitude
- 3 = grote amplitude

20. Motorische fluctuaties (aanwezigheid van 'off' perioden)

Welk deel van de dag dat iemand wakker is, is de patiënt gemiddeld "off"?

- 0 = niet
- 1 = af en toe aanwezig
- 2 = een aanzienlijk deel van de tijd aanwezig
- 3 = meestal of altijd aanwezig .

21. Motorische fluctuaties (ernst van 'off' perioden)

- 0 = afwezig
- 1 = lichte eind-van-dosis fluctuaties
- 2 = matige eind-van-dosis fluctuaties; onvoorspelbare fluctuaties kunnen af en toe voorkomen
- 3 = ernstige eind-van-dosis fluctuaties; onvoorspelbare on-off fluctuaties komen veel voor.

© This questionnaire is made available free of charge, with the permission of the authors, to all those undertaking non-profit and profit making research. Future users may be requested to share data for psychometric purposes. Use of this questionnaire in studies should be communicated to the developers. No changes may be made to the questionnaire without written permission. Please use the following reference in publications: Marinus J, Visser M, Stiggelbout AM, Rabey JM, Martínez-Martín P, Bonuccelli U, Kraus PH, van Hilten JJ. A short scale for the assessment of motor impairments and disabilities in Parkinson's disease: the SPES/SCOPA. *J Neurol Neurosurg Psychiatry* 2004;75:388-395. For further information, please contact Dr. J. Marinus, Leiden University Medical Center, Department of Neurology (K5Q), P.O. Box 9600, NL-2300 RC Leiden (email: scopa@lumc.nl).